

Місько Ю. В.

<https://orcid.org/0009-0007-7581-3451>

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ ДЛЯ ДОВЕДЕННЯ ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ: АНАЛІЗ ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ

Російсько-український збройний конфлікт, що досяг своєї повномасштабності з 24 лютого 2022 року, вважають найбільш технологічним із часів Другої світової війни. Вже зібрано величезний масив інформації та даних, які існують лише в електронному вигляді та можуть бути використані в Міжнародному кримінальному суді (МКС) як докази на підтвердження вчинення геноциду української нації російською владою. Проте важливо дотримуватися встановлених критеріїв допустимості доказів, щоб надалі вони були розглянуті та прийняті Судом. Однак, враховуючи те, що МКС, заснований ще наприкінці 90-х років минулого століття, і досі перебуває в процесі становлення та адаптації до технологічно нових видів доказів, органам досудового розслідування в Україні слід з особливою ретельністю поставитися до збирання та формування такої бази доказів, яка буде спроможною та переконливою для Суду в доведенні злочину геноциду української нації.

У цій статті проаналізовано виклики та труднощі, що постають перед стороною обвинувачення під час використання електронних доказів у справах щодо злочину геноциду. Визначено критерії їх допустимості та прийнятності МКС на підставі огляду його останніх рішень і встановлено релевантність застосування цієї практики до досвіду України. Окрім того, авторка статті оцінює, наскільки реальним та ефективним є застосування досі незмінних положень Римського статуту та Правил процедури і доказування в процесі збору й використання фото-, відеоматеріалів чи іншої електронної інформації, яка містить ознаки вчинення злочину геноциду.

Ключові слова: міжнародне кримінальне право, інформація, відкриті джерела, доказування, геноцид в Україні, воєнні злочини.

Постановка проблеми. Наявність ґрунтовної доказової бази є ключовим аспектом для притягнення Російської Федерації до відповідальності за початок збройної агресії проти України. Процедура доведення злочину геноциду для притягнення винних осіб до відповідальності, як показує практика попередніх судових процесів, є складною, що пов'язано з необхідністю довести наявність спеціального наміру (*dolus specialis*) в особи знищити ту чи іншу національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку повністю чи частково. Утім, з огляду на характер російсько-українського збройного конфлікту, що відбувається у ХХІ столітті, а отже документується низкою сучасних засобів, процедура збору та оцінювання доказів вчинення геноциду на території України не спрощується. Вже зібрано багато матеріалів та інформації в електронному форматі, які потрібно опрацювати, щоб відібрати те, що справді

може мати доказову силу в Міжнародному кримінальному суді (далі — МКС) для доведення вчинення злочину геноциду російськими військами в Україні. Насамперед складність полягає в неадаптованості Правил процедури і доказування до сучасних способів документування міжнародних злочинів, відсутності чітких критеріїв, яким мають відповідати, зокрема, електронні докази, та правил оцінювання належності й прийнятності інформації, яка існує лише в електронному вигляді, як доказів у судовому процесі. За таких умов сьогодні єдиним ефективним способом фільтрування електронної інформації, що може мати доказову силу, є дослідження відповідної практики Міжнародного кримінального суду (*case law*).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські науковці дотепер не приділяли належної уваги питанню використання електронних доказів у Міжнародному кримінальному суді.

Науковий інтерес вітчизняних дослідників обмежується особливостями загального процесу доказування у МКС та вивченням механізмів притягнення винних осіб до відповідальності (С. Адамович, В. Гутник, М. Смирнов, Ю. Таволжанська та ін.), а питання використання електронних доказів розглядають лише в межах національної юрисдикції (М. Пашковський, Н. Сергієнко, В. Шепітько, В. Юрчишин та ін.). Водночас закордонні автори активніше досліджували питання впливу цифрових технологій на розслідування міжнародних злочинів та судові провадження у МКС (Lindsay Freeman), розглядали використання відомостей із соціальних медіа як електронні докази при доведенні злочину геноциду (Camille Giacovas), аналізували загальні критерії, яким мають відповідати докази, що надаються МКС, їх оцінювання та прийнятність Судом (Tal Mimran, Aida Ashouri, Caleb Bowers, Cherrie Warden, Alison Cole та ін.). Зокрема, Челсі Квілінг (Chelsea Quilling) досліджувала готовність Суду проводити аутентифікацію електронних доказів з технічного боку та зауважила, що МКС стикається з проблемами через застарілі та незахищені процедури такої аутентифікації. На думку дослідників Тала Мімрана (Tal Mimran) та Ліора Вайнштайна (Lior Weinstein), електронні докази матимуть «надзвичайну доказову силу» для доведення злочинів РФ в Україні.

З огляду на зазначене видається важливим на прикладі аналізу конкретних рішень МКС встановити принципи оцінювання Судом електронних доказів і дослідити ефективність застосування положень Римського статуту та Правил процедури і доказування для оцінювання прийнятності електронних доказів у Суді.

Виклад основного матеріалу дослідження. Від початку повномасштабного вторгнення російських військ на територію України, а саме в період з 24 лютого 2022 року до 8 жовтня 2023 року, за даними Управління Верховного комісара ООН з прав людини, зафіксовано 27 768 постраждалих цивільних осіб, серед них — 9806 загиблих. Окрім того, наголошено, що реальна кількість жертв є значно вищою, оскільки інформація з деяких місць, де тривають інтенсивні бойові дії, надходить із затримкою і багато повідомлень потребують підтвердження¹.

Нині серед наукової спільноти, міжнародних експертів, юристів, організацій, політичних лідерів країн світу є згода щодо необхідності кваліфікувати дії РФ як геноцид у розумінні Конвенції

про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 року. Протягом 2022 року парламенти Польщі, Естонії, Латвії, Литви, Канади, Чехії, Ірландії, США, а також Європарламент разом із парламентом України визнали дії РФ в Україні геноцидом. Утім, у певних публічних колах досі триває дискусія та є сумніви, чи були дії військовослужбовців РФ, наприклад, у Бучі, Бородянці, Гостомелі, Ірпені та інших окупованих містах, актами геноциду.

Російсько-український збройний конфлікт варто визнати найбільш цифровізованим та найдокладніше задокументованим у світовій історії. Засновник Bellingcat Еліот Хітгінс зазначив: «Це перша війна з відкритим вихідним кодом»². Кількість зібраної в електронному вигляді інформації про скоєння російськими військами міжнародних злочинів на території України приголомшує. Некомерційна організація Mnemonic, що документує порушення прав людини в Україні, заявила, що менш ніж за рік збирила 2,8 млн електронних записів. Офіс прокурора Міжнародного кримінального суду в Гаазі повідомив, що через спеціальну платформу OTPLink на червень 2022 року вже було зібрано тисячі доказів³. Утім, ми вважаємо, що опрацювання й відбір відомостей, які можуть мати доказову силу в Міжнародному кримінальному суді для доведення вчинення РФ злочину геноциду, можуть тривати роки, навіть у разі застосування інструментів штучного інтелекту. Водночас для притягнення винних до відповідальності критично важливим у процесі збору доказів і формування відповідної бази для представлення її МКС є дотримання всіх принципів та правил, якими керується Суд під час оцінювання тих чи інших доказів.

Відповідно до статті 21 Статуту МКС під час розгляду справ Суд застосовує Статут, Елементи злочинів та свої Правила процедури і доказування (далі — Правила). Суд може відповідно до Правил процедури і доказування ухвалити рішення про належність або допустимість будь-яких доказів, враховуючи при цьому, *inter alia*, їхню силу, а також будь-яку шкоду, яку такі докази можуть завдати проведенню справедливого судового розгляду або справедливій оцінці

² Аніта Прасад, «Перша війна з відкритим вихідним кодом». Як злочини РФ в Україні документують за допомогою смартфонів — WSJ», *Forbes Ukraine*, 16 лютого 2023, <https://forbes.ua/news/persha-viyna-z-vidkritim-vikhidnim-kodom-yak-zlochiny-rf-v-ukraini-dokumentuyut-za-dopomogoyu-smartfoniv-wsj-16022023-11789>.

³ «Міжнародний кримінальний суд запустив розширену платформу із доказами злочинів», *Українформ*, 24 травня 2023, <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3713564-miznarodnij-kriminalnij-sud-zapustiv-rozsirenu-platformu-iz-dokazami-zlociniv.html>.

¹ «УВКПЛ ООН підтвердило загибель в Україні 9806 цивільних через агресію Росії», *Радіо Свобода*, 9 жовтня 2023, <https://www.radiosvoboda.org/a/news-oon-viyna-zahybli/32630123.html>.

показань свідка (стаття 69 Статуту МКС). У справі «Прокурор проти Жан-П'єра Бемба Гомбо» (а саме в Рішенні Суду щодо прийняття як доказів матеріалів з переліку доказів сторони обвинувачення, 2010) Суд зазначив, що належними доказами є ті, які мають потенціал впливати на встановлення принаймні одного факту. Та при цьому Судова палата в остаточному рішенні повинна розглянути всі докази, надані їй та обговорені незалежно від їхнього типу⁴.

Стаття 63 (абз. 2) Правил встановлює, що Палата відповідно до дискреційних повноважень, про що йдеться в пункті 9 статті 64 Статуту, має право безперешкодно оцінювати всі надані докази, щоб визначити їхню відповідність чи допустимість згідно зі статтею 69 Статуту. Тобто судді мають повноваження розв'язувати будь-які питання, які виникають щодо автентичності електронних доказів, на власний розсуд.

Проведений аналіз положень Статуту МКС та Правил свідчить про відсутність урегулювання питання використання в суді електронних доказів. Навіть у згаданому вище рішенні у справі Бемби Гомбо Суд підтвердив, що віддає перевагу *viva voce* (усним) доказам. В інших випадках потрібно доводити, що докази є *prima facie*, стосуються судового розгляду та питань, які розглядаються Судовою палатою.

Відповідаючи на виклики сучасності, зокрема дедалі частіше надання Суду електронних доказів, МКС розробив спеціальні стандарти для цього виду доказів — *e-Court Protocol*⁵. Протокол вимагає додавати до електронних доказів їхні метадані, включно з ланцюгом збереження інформації в хронологічному порядку (*chain of custody*), ідентичністю джерела та відомостями про автора й одержувача інформації. Завдяки такому детальному ланцюгу, що показує повний шлях інформації з моменту її початкового отримання до пред'явлення та використання в Суді, значно зростають шанси на уникнення фальсифікації доказів та їх прийняття Судом. Утім, варто зазначити, що цей Протокол є лише певним посібником з гармонізації та формування бази електронних доказів і жодним чином не регулює питання визнання Судом їхньої доказової сили. До того ж ні в Статуті, ні в Правилах не зафіксовано норму, що відсутність такого ланцюга збереження інформації впливає

на прийнятність або доказову силу цих доказів. Щодо цього Суд також висловився у справі «Прокурор проти Томаса Лубанга Дьїло» (*The Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo*, 2007), зазначивши, що формальне заперечення сторони захисту проти прийнятності доказів обвинувачення чи розумний сумнів у їхній автентичності не може стати підставою для їх виключення Судом⁶.

З аналізу практики рішень МКС випливає, що найбільше сумнівів і застережень у Суду виникає щодо автентичності, справжності, вірогідності та невтручання з метою зміни чи коригування електронних доказів.

Уперше Суд прийняв електронні докази у справі Аль-Махді 2013 року: пред'являючи обвинувачення у знищенні культурної спадщини Тімбукту (Малі), сторона обвинувачення послалася на відео з інтернету та супутникові знімки. Обвинувачений визнав свою вину, заперечень проти автентичності доказів не було, технічних експертів для надання показань щодо наданих електронних доказів не викликали⁷.

Подібним чином сталося й у справі «Прокурор проти Махмуда Мустафи Бусіфа Аль-Верфаллі» 2017 року, в якій Суд дослідив лише кілька відео, опублікованих у соціальній мережі «Фейсбук», та ухвалив рішення про видачу ордеру на арешт лівійського військового офіцера майора Махмуда Мустафи Бусіфа Аль-Верфаллі за вбивство 33 осіб. Суд навів кілька ознак автентичності електронних доказів, наприклад, «самоавтентифікацію» (*“self-authentication”*) через геолокаційні дані, метадані, із залученням свідків-експертів. Окрім того, досліджені відеозаписи чітко фіксували обличчя та голос Аль-Верфаллі, тому Суд зміг безсумнівно пов'язати ці записи з особою обвинуваченого⁸.

У справі Нтаганда 2019 року Суд досліджував електронні докази і визнав їхню автентичність лише завдяки зовнішнім підтвердженням (*corroboration*), а саме додатковій документації та свідченням⁹. Практика використання інших видів доказів для підтвердження автентичності електронних доказів є доволі частою у МКС. Зокрема, прокурор може використовувати

⁶ *The Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo*, ICC-01/04-01/06, Pre-Trial Chamber I, Decision on Confirmation Charges, para. 98 (Jan. 29, 2007).

⁷ Sarah Zarnsky, “Why Seeing Should Not Always Be Believing,” *Journal of International Criminal Justice* 19, no. 1 (2021): 213–25, <https://doi.org/10.1093/jicj/mqab048>.

⁸ *The Prosecutor v. Mahmoud Mustafa Busayf Al-Werfalli*, ICC-01-11-01/17-2 (Aug. 15, 2017), https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/CR2017_05031.PDF.

⁹ Tal Mimran and Lior Weinstein, “Digitalize It: Digital Evidence at the ICC,” *Lieber Institute West Point*, August 14, 2023, <https://lieber.westpoint.edu/digitalize-it-digital-evidence-icc/>.

⁴ *The Prosecutor v. Jean-Pierre Bemba Gombo*, ICC-01/05-01/08, Decision on the admission into evidence of materials contained in the prosecution's list of evidence, para. 15 (Nov. 19, 2010).

⁵ International Criminal Court, *Unified Technical Protocol (“E-court Protocol”) for the Provision of Evidence, Witness and Victims Information in Electronic Form*, 2019, https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RelatedRecords/CR2019_00267.PDF.

стенограму чи свідчення очевидців, що матимуть вирішальне значення для підтвердження автентичності такого відео як доказу.

У справі «Прокурор проти Жан-П'єра Бемба Гомбо» зазначено, що судді мають визнати докази автентичними та вірогідними, якщо сторони погоджуються, що надані докази є такими або у разі визнання їх такими *prima facie*. В іншому випадку сторона має надати додаткові підтвердження на доведення їхньої автентичності. Сторона обвинувачення надавала як докази 10 аудіозаписів трансляцій, які містили довідкову інформацію про конфлікт, причетних осіб, а також свідчення очевидців і постраждалих. Захист поставив під сумнів питання автентичності певних записів. У результаті Суд ухвалив, що аудіозаписи, які не пройшли перевірки автентифікації, в суді все ж можуть бути прийняті, оскільки така автентифікація є лише одним із чинників, які Судова палата повинна враховувати для встановлення автентичності та доказової сили предмета чи інформації. Водночас подані аудіозаписи Суд виключив як доказ зі сторони обвинувачення з тих підстав, що Суд волів би прийняти всі подані автентичні записи в цілому, а не фрагментами¹⁰.

Великим викликом для Суду є опрацювання інформації від інформантів, які іноді можуть поширювати неправдиві відомості. Однак оцінювання такої інформації (репортажі, запис свідчень очевидців тощо) переважно від легітимних ЗМІ, а саме BBC і New York Times, дозволяє Суду встановити контекст злочину або цілісність інших доказів. Проте важливо відрізнити правдиву інформацію від оманливої, яку ці інформанти можуть сформулювати та просувати як основний наратив скоєного міжнародного злочину, намагаючись закріпити його як серед очевидців, так і серед слідчих, суддів.

¹⁰ *The Prosecutor v. Jean-Pierre Bemba Gombo*, ICC-01/05-01/08.

Висновки

1. Ні Статут Міжнародного кримінального суду, ні Правила процедури і доказування не регулюють безпосередньо питання використання в Суді електронних доказів. Проте слід обов'язково дотримуватися правил збирання, зберігання та використання електронних даних (так званий Протокол Берклі) як доказів. Шлях цих доказів від створення до збирання, ланцюжок їхньої передачі й зберігання має бути ретельно зафіксований.

2. Судді мають широку дискрецію щодо прийняття чи відхилення наданих доказів, а своє рішення ґрунтують лише на досліджених обставинах справи за відсутності уніфікованих правил чи принципів автентичності, справжності та вірогідності електронних доказів. Вказане значно ускладнює і так непростий процес притягнення винних осіб за вчинення геноциду української нації. Утім, відсутність таких правил не обмежує сторону обвинувачення в обранні способів підтвердження автентичності й вірогідності зібраних електронних доказів.

3. У випадку з Україною вже зібрано достатню кількість інформації, яка може бути визнана доказами (як прямими, так і опосередкованими): наприклад, інформація з публічних державних джерел Російської Федерації, їхніх ЗМІ про ототожнення українців з нацистами та заклики до їх знищення з особистих акаунтів державних діячів у соціальних мережах, заперечення першими особами російського військово-політичного керівництва існування держави Україна, української нації та запровадження програми «денацифікації» тощо. Завдяки підкріпленню аудіо- чи відеозаписів статтями, блогами, стенограмами інтерв'ю, встановленими історичними фактами, проведеними лінгвістичними експертизами всі наведені докази в сукупності та у разі грамотного оформлення матимуть доказову силу для доведення вчинення Російською Федерацією злочину геноциду української нації та притягнення винних осіб до відповідальності.

Список використаних джерел

- Прасад, Аніта. «Перша війна з відкритим вихідним кодом». Як злочини РФ в Україні документують за допомогою смартфонів — WSJ». *Forbes Ukraine*, 16 лютого 2023. <https://forbes.ua/news/persha-viyana-z-vidkritim-vikhidnim-kodom-yak-zlochiny-rf-v-ukraini-dokumentuyut-za-dopomogoyu-smartfoniv-wsj-16022023-11789>.
- Радіо Свобода. «УВКПЛ ООН підтвердило загибель в Україні 9806 цивільних через агресію Росії». *Радіо Свобода*, 9 жовтня 2023. <https://www.radiosvoboda.org/a/news-oon-viyana-zahybl/32630123.html>.
- Укрінформ. «Міжнародний кримінальний суд запустив розширену платформу із доказами злочинів». *Укрінформ*, 24 травня 2023. <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3713564-miznarodnij-kriminalnij-sud-zapustiv-rozsirenu-platformu-iz-dokazami-zlociniv.html>.
- International Criminal Court. *The Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo*. ICC-01/04-01/06 (Jan. 29, 2007).
- International Criminal Court. *The Prosecutor v. Jean-Pierre Bemba Gombo*. ICC-01/05-01/08 (Nov. 19, 2010).
- International Criminal Court. *The Prosecutor v. Mahmoud Mustafa Busayf Al-Werfalli*. ICC-01-11-01/17-2 (Aug. 15, 2017). https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/CR2017_05031.PDF.
- International Criminal Court. *Unified Technical Protocol ('E-court Protocol') for the Provision of Evidence, Witness and Victims Information in Electronic Form*. 2019. https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RelatedRecords/CR2019_00267.PDF.

- Mimran, Tal, and Lior Weinstein. "Digitalize It: Digital Evidence at the ICC." *Lieber Institute West Point*, August 14, 2023. <https://lieber.westpoint.edu/digitalize-it-digital-evidence-icc/>
- Zarnsky, Sarah. "Why Seeing Should Not Always Be Believing." *Journal of International Criminal Justice* 19, no. 1 (2021): 213–25. <https://doi.org/10.1093/jicj/mqab048>.

Bibliography

- International Criminal Court. *The Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo*. ICC-01/04-01/06 (Jan. 29, 2007).
- International Criminal Court. *The Prosecutor v. Jean-Pierre Bemba Gombo*. ICC-01/05-01/08 (Nov. 19, 2010).
- International Criminal Court. *The Prosecutor v. Mahmoud Mustafa Busayf Al-Werfalli*. ICC-01-11-01/17-2 (Aug. 15, 2017). https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/CR2017_05031.PDF.
- International Criminal Court. *Unified Technical Protocol ('E-court Protocol') for the Provision of Evidence, Witness and Victims Information in Electronic Form*. 2019. https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RelatedRecords/CR2019_00267.PDF.
- Mimran, Tal, and Lior Weinstein. "Digitalize It: Digital Evidence at the ICC." *Lieber Institute West Point*, August 14, 2023. <https://lieber.westpoint.edu/digitalize-it-digital-evidence-icc/>
- Prasad, Anita. "«Persha viina z vidkrytym vykhidnym kodom». Yak zlochyny RF v Ukraini dokumentuiut za dopomohoiu smartfoniv" ["The first open source war. How crimes of the Russian Federation in Ukraine are documented with the help of smartphones"]. *Forbes.ua*, February 16, 2023. <https://forbes.ua/news/persha-viyna-z-vidkritim-vikhidnim-kodom-yak-zlochiny-rf-v-ukraini-dokumentuyut-za-dopomogoyu-smartfoniv-wsj-16022023-11789> [in Ukrainian].
- Radio Svoboda. "UVKPL OON pidtverdylo zahybel v Ukraini 9806 tsyvilnykh cherez ahresiiu Rosii" ["OHCHR confirmed the death of 9,806 civilians in Ukraine due to the Russian aggression"]. *Radio Svoboda*, October 9, 2023. <https://www.radiosvoboda.org/a/news-oon-viyna-zahybli/32630123.html> [in Ukrainian].
- Ukrinform. "Mizhnarodnyi kryminalnyi sud zapustyv rozshyrenu platformu iz dokazamy zlochyniv" ["The International Criminal Court has launched an expanded crime evidence platform"]. *Ukrinform*, May 24, 2023. <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3713564-miznarodnij-kryminalnij-sud-zapustiv-rozsirenu-platformu-iz-dokazami-zlochyniv.html> [in Ukrainian].
- Zarnsky, Sarah. "Why Seeing Should Not Always Be Believing." *Journal of International Criminal Justice* 19, no. 1 (2021): 213–25. <https://doi.org/10.1093/jicj/mqab048>.

Yuliia Misko

APPLICATION OF DIGITAL EVIDENCE IN PROVING THE GENOCIDE OF THE UKRAINIAN NATION DURING THE RUSSIA-UKRAINE ARMED CONFLICT: AN ANALYSIS OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT CASE LAW

Abstract

The Russia-Ukraine armed conflict, which escalated to full scale in February 2022, is considered the most technologically advanced since World War II. A vast amount of digital-only information and data has already been collected, and we believe that it can be used in the International Criminal Court (ICC) as evidence to confirm the commission of genocide against the Ukrainian nation by the Russian authorities. At the same time, it is important to adhere to the established criteria for the admissibility of evidence in ICC to ensure its consideration and acceptance by the Court in the future. However, as the International Criminal Court was founded in the late 1990s, it is still evolving and adapting to new technological forms of evidence. Thus, Ukrainian pre-trial investigation bodies should focus on collecting and assembling a compelling body of evidence capable of proving the genocide against the Ukrainian nation before the Court. In this article, the author analyses the challenges and difficulties the prosecution faces in using digital evidence in genocide cases. The author identifies the criteria for admissibility and acceptability before the Court based on a review of its latest decisions and assesses their relevance to Ukraine's experience. In addition, the author evaluates the feasibility and effectiveness of applying the provisions of the Rome Statute and the Rules of Procedure and Evidence — which have never been amended — for collecting and using photo and video materials or other digital information that might indicate the commission of genocide.

In the article, the author concludes that it is essential to follow the rules for collecting, storing and using digital data to preserve metadata, the chain of custody, and the authenticity of the source. Meanwhile, neither the Rome Statute nor the Rules of Procedure and Evidence provide regulations on the use of digital evidence in trials. Judges have broad discretion to accept or reject evidence based on the circumstances of the case. In Ukraine's case, if audio or video recordings are corroborated by articles, blogs, interview transcripts, established historical facts and linguistic examinations, the presented evidence will carry probative weight in proving that the Russian Federation committed genocide in Ukraine and holding guilty parties accountable.

Keywords: international criminal law, information, open sources, evidence, genocide in Ukraine, war crimes.

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)

Матеріал надійшов 26.05.2024